

МОВА І ЧАС

https://doi.org/10.37919/0201-419X-2026.104.12
УДК 81'37.81'42

СУЧАСНІ НОМІНАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ТЕРЕЩЕНКО
Світлана Іванівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
Берестейський проспект, 54/1, м. Київ, 03057;
e-mail: lcalex@ukr.net
ORCID: 0000-0002-0467-223X

Svitlana
TERESHCHENKO,

PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Business Linguistics,
Vadym Hetman Kyiv National Economic University;
54/1 Beresteiskyi Av., Kyiv 03057, Ukraine;
e-mail: lcalex@ukr.net

У статті проаналізовано сучасні номінації учасників освітнього процесу. Виявлено вплив соціокультурних, політичних і технологічних чинників на оновлення назв суб'єктів формальної і неформальної освіти. Окреслено функціонально-рольову диференціацію її учасників – здобувачі освіти, регулятори, організатори навчального процесу, надавачі освітніх послуг. Доведено, що новітні номінації позначають не тільки учасників освітнього дискурсу, а й концептуалізують нові освітні практики, комунікативні моделі та ціннісні орієнтації сучасної освіти.

Ключові слова: *освітній дискурс, назви учасників освітнього процесу, неологізація лексикону, конотація.*

© Видавець Інститут української мови НАН України, 2026. Статтю опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією Creative Commons: CC BY-NC-ND license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Сьогодні оновлення освітньої сфери зумовлене передусім глибокими соціокультурними та політичними зрушеннями в державі. Стратегічний курс України на інтеграцію до європейського освітнього простору прискорив вивчення міжнародних навчальних концепцій і практик та впровадження їх у систему національної освіти. Кризові виклики останніх років (COVID-19, повномасштабне вторгнення) зумовили зміни й у самій організації освітньої діяльності – разом з традиційним, очним та заочним навчанням застосовують онлайновий / дистанційний або змішаний формати проведення занять. У зв'язку з цими процесами відбувається неологізація педагогічного лексикону, зокрема й щодо назв учасників освітнього процесу. Мовознавці активно вивчають шляхи оновлення лексики у сфері організації освіти, наприклад, Н.Л. Дащенко, О.А. Дільна, А.А. Таран, І.Ю. Шкіцька, і зауважують, що нові номінації відбивають і зміни в характері діяльності суб'єктів освіти, і в сутності сучасної освітньої парадигми.

Так, оновлення змісту, форм, прийомів і методів дидактики зумовлює появу нових найменувань її учасників, серед яких найбільш поповнювані ***назви учасників формальної освіти***, ***назви***, уживані в ***неформальній освітній практиці***. Останні становлять периферію дискурсу й пов'язані інституційними синонімічними або гіперо-гіпонімічними відношеннями.

Нижче в таблиці 1 систематизовано номінації учасників освітнього процесу з урахуванням виконуваних ними професійних ролей у різних сферах навчання. Формальні номінації вказують на інституційні ролі суб'єктів навчання, неформальні – відображають динаміку цифровізованого освітнього середовища, трансформацію студентської ідентичності та аксіологічні зрушення в освітній комунікації.

Таблиця 1

Учасники освітнього процесу

Лексико-тематичні групи	Назви учасників формальної освіти	Назви, уживані в неформальній освітній практиці
Ті, що навчаються	*здобувачі освіти, учні, студенти, слухачі, аспіранти, докторанти; учні з особливими освітніми потребами, здобувачі освіти з ООП*	*онлайнові учні / студенти, дистанційники, студенти-синхроністи, студенти-асинхроністи, зум-привид, чорний квадрат*
Регулятори освітнього процесу	*гарант освітньої програми*; *експерт якості освіти*	–
Організатори навчання	*розробник освітньої траєкторії; тьютор, фасилітатор, ментор*	–
Надавачі освітніх послуг	*вчитель, викладач; коуч / коучер, тренер, педагог-фасилітатор, бізнес-тренер, ментальний тренер*	*інфоцигани* (оцінно-маркована, пейоративна номінація)

Серед номінацій на позначення ***тих, що навчаються***, широко вживана сполука *здобувачі освіти*, яка узагальнює видові відповідники – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою навчання [Закон України «Про освіту» 2019]. Родова назва позначає не лише формальний статус особи в системі освіти, а й визначає цільові характеристики її діяльності – реалізацію набутих компетенцій у практичному середовищі:

<…> ***здобувач освіти: втілює творчий задум*** *у готовий виріб; дбає про власний побут; задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує* <...> [Державний стандарт… 2025]. Видові назви оновили сполучуваність: ***слухач*** [пор.: ‘той, хто навчається, є студентом навчального закладу; той, хто підвищує свої знання в гуртках, на курсах, у постійно діючих семінарах і т. ін.’ (СУМ-11 XI: 383)] ***онлайнових курсів, слухач вебінару***; ***учасник*** [пор.: ‘той, хто бере або брав участь у чому-небудь’ (СУМ-11 X: 531)] ***тренінгу***, ***учасник воркшопу***; ***студент*** [‘той, хто навчається у вищому або середньому спеціальному навчальному закладі’ (СУМ-11 IX: 234)], пор.: ***Студенти дистанційної форми навчання****, які працюють за обраним у вищому навчальному закладі фахом, звільняються від проходження практичної підготовки* [Вища освіта]. Нові сполуки зумовлені актуалізацією цифрових жанрів освітніх форм навчання.

Окрема підгрупа – н е ф о р м а л ь н і н о м і н а ц і ї, що побутують паралельно з офіційними назвами в мові студентів та викладачів, у жаргонізованих середовищах: *онлайнові учні / студенти* (навчаються з використанням застосунків)*, дистанційники, студенти-синхроністи, студенти-асинхроністи*, які мають гнучкий графік навчання, можливість планувати час і темп опанування матеріалу, отримуючи консультації викладачів та виконуючи завдання для контролю в синхронному або асинхронному онлайновому режимі із застосуванням інтерактивних освітніх платформ, електронної пошти, соціальних мереж тощо. Ці номінації акцентують увагу на технологічному складникові освітньої взаємодії й визначають статус навчання, безпосередньо залежний від технічних умов здобуття освіти. У такий спосіб формується нова парадигма студентської ідентичності – не за традиційною формою навчання («денна», «заочна»), а за модальністю комунікації, що є характерною ознакою сучасного освітнього середовища.

Назви-метафори *чорний квадрат* та *зум-привид* виникли в результаті колективної комунікативної творчості студентів і викладачів для позначення відсутніх у реальності на онлайнових заняттях здобувачів освіти: на їх формальну присутність вказує темне віконечко із зазначенням прізвища, імені, позначка увімкнутого або вимкненого мікрофона.

Формування толерантного ставлення суспільства до учасників освітнього процесу, що мають фізичні та психічні вади, спричинилася до усталення назв-евфемізмів учасників інклюзивної освіти. Офіційні документи та науково-педагогічні тексти фіксують уживання номінацій *діти з інтелектуальними труднощами*, *учні з особливими освітніми потребами (ООП)*, *здобувачі освіти з особливими потребами*, напр.: ***Діти з особливими освітніми потребами*** *мають особливості когнітивних функцій, психоемоційних процесів, сенсорного і моторного розвитку*; ***Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами*** *можуть потребувати додаткової індивідуальної підтримки під час перебування в укриттях* <…> [Рекомендації…]. Евфемізація тут свідчить не лише про етичні зміни, толерування взаємин у спільноті, а й відображає функціонально-дидактичний підхід, у межах якого здобувачів диференціюють за потребою в супроводі та підтримці, а не за фізичними чи психологічними характеристиками.

За поведінковими або соціально-психологічними характеристиками виділяють *гіперкомунікативних учнів.* Це особи з надмірною активністю в комунікації. Специфічною поведінкою відзначаються, напр., *квадробери* – ‘люди, переважно підлітки, які імітують дії та звички тварин’ (Вікіпедія, https://uk.wikipedia.org/wiki/Квадробери). Вони можуть вирізнятися в навчальному середовищі особливою поведінкою, одягом з елементами імітації зовнішності тварин і под. Окрема номінація позначає належність учнів до молодіжних субкультур, напр., *брейкер* – член ‘молодіжної субкультури, що об’єднує молодь навколо виконання танців типу брейк, зовнішній атрибут – вузькі темні окуляри; займаються спортом, не палять’ (КСТПМВ).

Оновлення номінацій учасників освітнього дискурсу відбувається й за рахунок назв, що підкреслюють помітно виражені індивідуальні ознаки суб’єктів навчання, напр., *діти з інтелектуальною ініціативою.* Це ‘здебільшого дошкільники та школярі початкової ланки з яскраво вираженим бажанням виявити своє ставлення до всього, що відбувається на уроці та в навколишньому світі; уникають підказок, прагнуть працювати самостійно’ (КСТПМВ). У закладах освіти можуть навчатися

суб'єкти з кардинально протилежними морально-етичними характеристиками, напр., діти з *духовною безпечністю,* тобто 'безтурботністю, пасивністю, недбалим ставленням до діяльності, відсутністю старанності', або діти з *духовною напруженістю*, тобто 'ретельністю, уважністю, дбайливістю людини в її духовно-моральній діяльності' (КСТПМВ). Здебільшого ці назви належать до периферії освітнього дискурсу, проте вони важливі для його соціальної характеристики, оскільки позначають ті аспекти поведінки учасників освітнього процесу, що потребують уваги з боку педагогів та адаптації методів взаємодії.

До назв ***регуляторів освітнього процесу*** належить *гарант освітньої програми* – 'науково-педагогічний або науковий працівник, який відповідає за якість освітньої програми, має науковий ступінь та / або вчене звання...' (Глосарій). Лексема «гарант» упродовж другої половини XX – початку XXI ст. розширила своє значення 'той, хто гарантує що-небудь; поручитель' (СУМ-11 II: 29), 'фізична або юридична особа, держава, організація, що надають і виконують певні гарантії' (СУМ-20: https://sum20ua.com/?page=595&searchWord=гарант&wordid=17691). На це, зокрема, впливає зміна сполучуваності: у назві «гарант освітньої програми» конкретизовано роль суб'єкта в організації навчання у вищій школі – координація діяльності усіх учасників процесу в межах певної освітньої програми: «Серед учасників акредитаційного процесу ключову роль від закладу вищої освіти відіграє **гарант освітньої програми, який виконує важливі організаційні та комунікативні функції, а також координує освітню діяльність за програмою**» [Єременко, Бутенко 2021]. Номінація *експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти* конкретизує термін «експерт», визначаючи роль особи в освітній сфері як такої, 'що залучена до акредитаційної експертизи, яка володіє необхідними знаннями та навичками, зокрема у сфері забезпечення якості вищої освіти, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності закладів вищої освіти за цими програмами і розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти' [Положення…]. У медійному освітньому дискурсі, розмовній практиці уживані

граматичні синоніми *експерт з акредитації освітніх програм закладів вищої освіти*, *акредитаційний експерт*. У закладах середньої освіти можуть працювати *освітні експерти*, а саме досвідчені педагоги, спеціально підготовлені до оцінювання школи відповідно до вимог інституційного аудиту.

Різноманітні функції виконують сучасні ***організатори освітнього процесу***. Це насамперед *розробник освітньої траєкторії*, який випрацьовує 'персональну програму реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти' (Академія). Цю функцію можуть виконувати вчителі, вихователі, тренери освітніх курсів, діяльність яких визначена певною освітньою метою: *У центрі роботи* ***розробника освітніх траєкторій*** *– людина. Його завдання – допомогти сформувати максимально ефективний, логічно побудований, послідовний та мотивувальний шлях навчання, що веде до конкретної професійної або освітньої мети* (Академія). У майбутньому, як прогнозують, цю роль може перебрати на себе автоматизована система, наприклад ШІ, «<…> здатна аналізувати різні дані, включаючи результати тестів й активність студентів, наприклад участь у додаткових заняттях або онлайн-курсах, <…> система може давати рекомендації щодо покращення планів навчання та пропонувати індивідуальні стратегії підтримки для кожного учня» [Краснопольський та ін. 2025]. Отже, у перспективі – поява новотворів для позначення цієї функції.

У медійному дискурсі набувають поширення номінації *освітній дизайнер* (розробник цікавих й ефективних навчальних матеріалів), *ігропедагог* / *ігропрактик* (творець освітніх ігор, які можуть упроваджуватися в навчальні плани), *освітній технолог* [відповідальний за технічне забезпечення навчального процесу, наприклад налаштування освітніх платформ (*Moodle, Canvas*) і под.]. Вони сприймаються як назви не теперішнього, а майбутнього, очевидно, через низьке поширення в освітній практиці.

Актуалізовані в освітньому дискурсі назви ***надавачів освітніх полуг*** – учителів, викладачів. Так, з традиційним гіперонімом «учитель» сьогодні активно конкурують назви *коуч* / *коучер* – 'особистісний тренер, який підтримує й допомагає в досягненні професійних і особистісних ці-

лей’ (СНА: 149), *тьютор* – ‘особа, що займається тьюторством’, тобто наставництвом, вихованням групи (СНА: 274), *фасилітатор* – ‘особа, що допомагає групі налагодити комунікацію, усвідомити спільні цілі та планувати їх досягнення під час зустрічей та обговорень’ (СНА: 279). Єдиного погляду на доцільність уживання цих слів в українській мові немає. З одного боку, на думку деяких мовознавців, «<…> кожен із сучасних чужомовних термінів <…> має українські відповідники (доволі часто не один): коуч – репетитор, тренер, особистий інструктор; фасилітатор – ведучий, керівник; тьютор – репетитор, наставник; ментор – наставник; модератор – ведучий, організатор; едвайзер – радник, консультант; супервайзер / супервізор – керівник, спостерігач, організатор» [Дільна 2023: 168]. Отож ці запозичення часто вказують на функції, які виконували й виконують працівники освіти з усталеними в освітньому дискурсі назвами – *керівник*, *наставник*, *тренер*, *організатор*, *репетитор*. Тому слушна думка про невиправданий надмір англіцизмів у цій сфері.

Наведені запозичення адаптуються в українській мові і стають базою для складних слів прикладкового типу *бізнес-коуч*, *бізнес-тренер*, *тренер-коуч*, *учитель-коуч, коуч-педагог, педагог-фасилітатор.* Також розширюється їх сполучуваність: *тьютор дистанційної освіти*, *тьютор-супроводжувач учня з особливими потребами*; *фасилітатор групи рівних, фасилітатор громад мережі організацій.* Запитані на практиці послуги *ментального тренера*, метою якого є підтримка людей у їхньому прагненні змінити ситуацію на краще або зміцнити віру в самих себе.

Учасниками неформального освітнього дискурсу сьогодні стають фахівці (і навіть аматори) з різних сфер та напрямів діяльності. Зокрема номінація *екопроповідник* позначає того, хто пропагує вибір свідомого способу життя, заснованого на екологічних цінностях, розробляє та втілює екологічні освітні програми для дітей і дорослих. Суб’єкти освіти в сучасному світі – це не тільки люди, а й створені ними інтелектуальні машини, що потребують, наприклад, *фахівця з навчання штучного інтелекту*, який ‘розробляє й застосовує алгоритми та моде-

лі для навчання нейромереж аналізувати та приймати рішення на основі даних' [Професії майбутнього… 2024].

Запитаність освітніх послуг різного рівня активізує, на жаль, і тих, хто здатний заради заробітків на недоброчесні дії. У медіадискурсі фіксуємо метафоричну складну назву *інфоцигани*, яка позначає *«людей, що продають так звані «інформаційні продукти» (курси, тренінги, вебінари) без реальної цінності. Це можуть бути знання, які легко знайти у вільному доступі, або ж загальні, поверхневі поради, що не мають практичної користі* (За Збручем, 25.07.2025).

Отже, трансформація сучасної освіти зумовлює системне оновлення тематичної групи назв учасників освітнього процесу та переосмислення їхньої функціонально-рольової семантики. У мовній практиці співіснують традиційні й новітні номінації – формальні інституційні та неформальні, периферійні, які відображають зміни освітньої парадигми, зумовлені цифровізацією навчання, розвитком неформальної освіти та соціальним запитом щодо толерантного ставлення одних до одних. Активізація питомої й запозиченої лексики, залучення термінів суміжних галузей свідчать про динамічний характер сучасного освітнього лексикону. Нові назви не лише фіксують функціональні ролі суб'єктів освіти, а й репрезентують аксіологічні, соціально-психологічні та комунікативні зрушення, що визначають сутність сучасного освітнього простору.

Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. URL: https://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/polozhennja-kmu?start=6 (дата звернення: 21.11.2025).

Дащенко Н. Лексика сфери освіти: погляд на нові запозичення. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство*. 2019. Вип. I (31). С. 30–37.

Державний стандарт початкової освіти. *Верховна Рада. Законодавство України.* 06.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text (дата звернення: 20.11.2025).

Дільна О.А. Нові професійні ролі вчителя та їхні назви: термінологічний аналіз. *Термінологічний вісник: збірник наук. праць Інституту української мови НАНУ.* 2023. Вип. 7. С. 164–172.

Єременко О., Бутенко А. Правовий статус, професійний та демографічний портрет гаранта освітньої програми. *Право України.* 2021. № 2. С. 171–185. *https://doi.org/10.33498/louu-2021-02-171*

Закон України «Про освіту». *Верховна Рада. Законодавство України.* 31.10.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text^? (дата звернення: 19.11.2025).

Краснопольський В.Е., *Пермінова Л.А*., *Фронченко Ю.О.* Розробка індивідуалізованих освітніх траєкторій навчання здобувачів вищої освіти за допомогою штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2025. Вип. 41. С. 1–10. https://doi.org/10.5281/zenodo.15163676

Положення про експерта та експертну групу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/Додаток-9_Положення-про-експерта-та-експертну-групу-Національного-агентства-із-забезпечення-якості-вищої-освіти-1.pdf (дата звернення: 21.12.2025).

Професії майбутнього: 100 найбільш перспективних спеціальностей. *Бізнес. Стартапи. Технології*. 11.08.2024. URL: https://bizmag.com.ua/profesiyi-majbutnogo/ (дата звернення: 14.12.2025).

Рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf (дата звернення: 14.12.2025).

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

Академія – Розробник освітніх траєкторій. *Тренінгова компанія «Академія гри» ТМ*. 21.04.2025. URL: https://bizgame.top/entj-komandyr/rozrobnyk-osvitnih-trayektorij/ (дата звернення: 04.05.2025).

Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Квадробери (дата звернення: 29.11.2025).

Глосарій – Глосарій. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/-2020/01/ Глосарій.pdf (дата звернення: 05.12.2025).

За Збручем – Інфоцигани: хто вони такі та як вберегтись? *За Збручем*. 29.07.2025. URL: https://zazbruchem.te.ua/news/infotsyhany-khto-vony-taki-ta-iak-vberehtys_338098.html (дата звернення: 07.12.2025).

КСТПМВ – Палько Т.В., Ходанич Л.П. Короткий словник термінів для професійного мовлення вчителя. 2018. URL: https://naurok.com.ua/korotkiy-slovnik-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html (дата звернення: 14.12.2025).

СНА – Белей Л., Гончаренко А., Ківу М., Олександрук І. Словник новітніх англізмів. Київ: Наукова думка, 2022.

СУМ-11 – Словник української мови: в 11 т. За ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980.

СУМ-20 – Словник української мови: у 20 т. За ред. В.М. Русанівського. Київ: Укр. мовно-інформ. фонд, 2010–2025.

REFERENCES

Daschenko, N. (2019). Vocabulary of education: a look at new borrowings. *Scientific notes of TNPU. Series: Linguistics, I (31),* 30–37 (in Ukr.).

Dilna, O.A. (2023). New professional roles of teachers and their names: terminological analysis. *Terminological Bulletin, 7,* 164–172 (in Ukr.).

Higher education. Information and analytical portal about higher education in Ukraine and abroad. URL: https://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/polozhennja-kmu?start=6 (accessed: 21.11.2025) (in Ukr.).

Krasnopolsky, V.E., Perminova, L.A., Fronchenko, Yu.O. (2025). Development of individualised educational trajectories for higher education students using artificial intelligence. *Academic visions, 41,* 1–10. https://doi.org/10.5281/zenodo.15163676 (in Ukr.).

Law of Ukraine "On Education". *Verkhovna Rada. Legislation of Ukraine.* 31.10.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text^? (accessed: 19.12.2025) (in Ukr.).

Professions of the future: 100 most promising specialities. *Business. Startups. Technologies.* URL: https://bizmag.com.ua (accessed: 14.12.2025) (in Ukr.).

Recommendations on the specifics of organising the educational process for persons with special educational needs in general secondary education institutions in the 2025/2026 academic year. Appendix to the letter from the Ministry of Education and Science of Ukraine. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf (accessed: 11.12.2025) (in Ukr.).

Regulations on the expert and expert group of the National Agency for Higher Education Quality Assurance. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/Додаток-9_Положення-про-експерта-та-експертну-групу-Національного-агентства-із-забезпечення-якості-вищої-освіти-1.pdf (accessed: 21.12.2025) (in Ukr.).

State Standard for Primary Education. *Verkhovna Rada. Legislation of Ukraine.* 31.10.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п/ed20180221#n15 (accessed: 20.11.2025) (in Ukr.).

Yeremenko, O., Butenko, A. (2021). Legal Status, Professional and Demographic Profile of the Guarantor of the Educational Programme. *Law of Ukraine, 2,* 171–178. https://doi.org/10.33498/louu-2021-02-171 (in Ukr.).

LEGEND

Академія – Developer of educational trajectories/Training company ‘Game Academy’ TM. 21 April 2025. URL: https://bizgame.top/entj-komandyr/rozrobnyk-osvitnih-trayektorij/ (accessed: 04.05.2025) (in Ukr.).

Вікіпедія – Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Квадробери (accessed: 29.11.2025) (in Ukr.).

Глосарій – Glossary. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/ Глосарій.pdf (accessed: 05.12.2025) (in Ukr.).

За Збручем – Infocigany: who are they and how to protect yourself? *Za Zbruchem.* 25 July 2025. URL: https://zazbruchem.te.ua/-news/infotsyhany-khto-vony-taki-ta-iak-vberehtys_338098.html (accessed: 07.12.2025) (in Ukr.).

КСТПМВ – Palko, T.V., Khodanych, L.P. (Eds.). (2018). A Short Dictionary of Terms for Professional Speech by Teachers. Collection of terms. URL: https://naurok.com.ua/korotkiy-slovnik-terminiv-nush-dlya-proesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html (accessed: 14.12.2025) (in Ukr.).

СНА – Beley, L., Honcharenko, A., Kivu, M., Oleksandruk, I. (2022). Dictionary of new anglicisms. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

СУМ-11 – Bilodid, I.K. (Ed.). (1970–1980). Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vols. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

СУМ-20 – Rusanskyi, V.M. (Ed.). (2010–2025). Dictionary of the Ukrainian language: in 20 vols. Kyiv: Ukr. movno-inform. fond (in Ukr.).

Стаття надійшла до редакції / Received *23.12.2025*
Прийнято до друку / Accepted for publication *02.03.2026*
Статтю опубліковано / Published on *30.06.2026*

Svitlana Tereshchenko

CURRENT NOMINATIONS OF PARTICIPANTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

The article is devoted to updating the lexicon of contemporary Ukrainian educational discourse, which is conditioned by profound sociocultural, political, and technological transformations. The relevance of the study is determined by the transition of education from a knowledge-based to a competence-based model, the establishment of the principle of human-centredness, the digitisation of learning, and the active development of informal and inclusive education. The aim of the article is to identify and systematise the latest names of participants in the educational process, to clarify their functional and role-specific features and their place in the structure of educational discourse.

The work considers formal and informal, institutional and peripheral nominations of subjects of learning, regulators, organisers and executors of the educational process. It analyses semantic and functional shifts within traditional names, as well as the use of borrowings caused by new formats of educational interaction (online, distance, blended learning), changes in student identity and increased institutional control over the quality of education. Particular attention is paid to euphemistic nominations in inclusive educational discourse and evaluatively marked names characteristic of informal environments. It is concluded that modern names of participants in the educational process not only reflect the functional roles of educational subjects, but also represent value orientations, communication strategies, and socio-psychological features of the modern educational paradigm**.**

Key words: educational discourse, names of participants in the educational process, neologisation of vocabulary, connotation.